

Jak už jste asi hodli, dnes (a také příště) bude na pořadu tradiční adventní téma, osoba a poslání Jana Křtitele, který sám byl předpovězený prorokem a ohlášený andělem, a měl být něco jako heraldem, připravit cestu pro Boží království. Všechna evangelia mu na svém začátku věnují velkou pozornost. Letos máme Lukáše, tak si povšimneme, co je zajímavého v něm. Jenom Lukáš má příběh o ohlášení a narození Jana Křtitele, a jenom Lukáš má to vyjmenování místních politiků.

Ohledně politiků - účelem není dát jim čestné místo po boku Janově, to si věru nezasloužili, ale prostě a jednoduše zařadit Janovo veřejné vystoupení do určité konkrétní doby. Jednak to velice připomíná začátky některých prorockých knih: Iz 1,1 "Vidění Izajáše, syna Amósova, které viděl o Judsku a Jeruzalému za dnů Uzijáše, Jótama, Achaza a Chizkijáše, králů judských." Jer 1,2 "...se stalo slovo Hospodinovo za dnů judského krále Jóšijáše, syna Amónova, ve třináctém roce jeho kralování," aj. Je tu zdůrazněno, že Jan je prorok, že s ním se vrací doba, kdy Bůh promlouvá skrze proroky, po dlouhé přestávce. A zároveň vědomě zdůrazňuje, že co se událo, událo se v naší realitě, v konkrétním čase a na konkrétním místě. Lukášovi na zasazení do historie velmi záleží; ne vždycky to dělá úplně dobře, občas jsou s jeho údaji potíže, ale to se někdy kronikářům stává. Důležité je, že se snaží - proto, aby si čtenáři nemysleli, že "za devaterými horami a devaterými řekami byl jednou jednou jeden...". Není to pohádka, stojí to pevně na zemi, součást normálního života normálních lidí. I když, znám lidi, pro které příběh jeho narození zní jako pohádka. Ale v kontextu evangelia to má prostě naznačit: "Pozor, tady se děje něco velice důležitého!".

Jan byl velice důležitý. Otvíral novou dobu, nový věk, právě jako Izajáš kdysi otvíral věk návratu z babylónského zajetí, a ještě předtím, než se to začalo uskutečňovat. Jan otevřel ten mesiášský věk. Byl to přelom doby. Správně, z toho nebeského hlediska, to ovšem začalo už Ježíšovým počtím a narozením, ale mezi lidmi to byla událost víceméně tajná, odhalená jen takříkajíc VIP osobnostem. Mimojiné pro Ježíšovu ochranu během dospívání. Pro veřejnost nastává ten zlom s Janovým vystoupením. Samozřejmě, i tento přelom skutečně zasáhl jen ty napůl připravené, to jest hlavně Izraelce. Tady se ukazuje, jak důležité bylo, že si Bůh po celá staletí vychovával svůj lid. Ale i Boží lid potřeboval připravit na ten zvláštní čas.

Stalo se vám někdy, že jste se během volna při cestě kamsi za něčím příjemným jaksi zasnili a automaticky zamířili ke škole nebo na šalinu do práce? Jako by člověka nohy nesly samy po cestě rutiny. A z takové podobné rutiny přišel Jan Boží lid vytrhnout. Součástí samozřejmě byl i jeho životní styl, poušť, velbloudí srst, kobylky... (to v Lukášovi nemáme, to barvitě popisuje Marek a Matouš). Provokoval už jen tím, jak vypadal. Ale bylo v tom mnohem víc. Nepřipadá vám zvláštní, že za ním lidi houfně chodili někam do pustiny, aby slyšeli něco, co nebylo zrovna příjemné? Bylo to jako to, čemu moderní křesťané říkají probuzení. Jako v době, kdy kázali John a Charles Wesleyovi, nebo ještě spíš George Whitefield před nimi, protože to byl typ Jana Křtitele, nepřišel lidi dlouhodobě učit, ale vyburcovat. Lidé v Anglii chodili na kázání pod širým nebem po tisících. Pro srovnání, ve Francii prý na nějakou metodistickou evangelizaci přišlo 6 lidí. To není člověkem, to je práce Ducha svatého. Ale k čemu to mělo sloužit? Jak předpověděl anděl: "...obrátit mnohé ze synů izraelských k Bohu, jejich Pánu...". Ale v tom je háček, volání platilo pro všechny, nejen pro hříšníky, ale i pro spravedlivé, pro farizeje, kteří se horlivě snažili zalíbit se Bohu. Kteří milovali Boha, chodili v sobotu do synagogy a pravidelně četli Písmo....

Je potřeba si všimnout jedné věci. Mnozí Židé a sympatizanti měli na srdci Boží záležitosti. Ale také byli často plní požadavků. "Bože, zbav nás už Římanů! Bože, dej, ať nejsou tak velké daně! Bože, pošli konečně Mesiáše, ať nám zase dá vlastní stát a obnoví slávu a důstojnost!" Jako by měli pocit, že jim Bůh něco dluží. A z toho měli činit pokání i ti nejzbožnější. Jan přišel nastolit postoj pokory, kdy uznáváme Boží svrchovanost a to, že On nemá povinnost nám dát, na co si vzpomeneme.

Je to jako když později během reformace hlásal Luther Zákon a Evangelium. Dobrá zpráva o tom, že Bůh odpoští zadarmo, že vina je smyta Ježíšovou obětí, nemůže přijít bez kázání Zákona: "Ty to odpuštění potřebuješ, máš tu vinu, Zákon ti ukazuje, jak jsi hříšný." Pokora je klíčem.

Ale jak už jsem řekla, Jan sám o sobě nemohl lidi změnit. Silně tam působil Duch svatý. Bůh sám přicházel jako první, umožňoval to pokání. Ten citát z Izajáše sice zní, jako by Bůh čekal, že mu natáhneme červený koberec, ale ve skutečnosti je to On sám, co přicházel s milostí vyrovnat cestu a zachránit svůj lid, milovaný, i když často obtížný a nevděčný.